

А. Г. МОРЕНКО

ОСНОВИ ПАТОЛОГІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ

Навчальна програма

УДК 616-092.18(073)
ББК 52.52р30.2
М 79

Укладач: *Алевтина Григорівна Моренко*, к.б.н., професор, завідувач кафедри фізіології людини і тварин СНУ імені Лесі Українки

Рецензенти:

Дмитроца О. Р., к.б.н., доцент кафедри фізіології людини і тварин СНУ імені Лесі Українки;

Степанюк Я. В., к.б.н., доцент кафедри фізіології СНУ імені Лесі Українки

М 79 Основи патологічної фізіології: Навчальна програма. / Укладач А. Г. Моренко

Навчальна програма навчальної дисципліни «Основи патологічної фізіології» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра напряму (спеціальності) «біологія». Включає вступ, мету і завдання курсу, інформаційний обсяг навчальної дисципліни, основні теми і питання для вивчення з курсу, форми методи й заходи діагностики успішності навчання студентів з курсу, а також список джерел, до яких варто звертатись при оволодінні навчального матеріалу курсу.

Луцьк РВВ Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, 2016.

УДК 616-092.18(073)
ББК 52.52р30.2

© Моренко А. Г., 2016 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Мета та завдання навчальної дисциплін.....	5
Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.....	6
Змістовий модуль 1. Основи нозології.....	6
Змістовий модуль 2. Типові патологічні процеси	7
Змістовий модуль 3. Деякі аспекти патологічної фізіології органів і систем.....	8
Форми і методи діагностики успішності навчання студентів.....	9
Список джерел.....	9

ВСТУП

Навчальна програма навчальної дисципліни «Основи патологічної фізіології» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра напряму (спеціальності) «біологія». Розрахований для студентів біологічних факультетів університетів. Включає вступ, мету і завдання курсу, інформаційний обсяг навчальної дисципліни, основні теми і питання для вивчення з курсу, форми методи й заходи діагностики успішності навчання студентів з курсу, а також список джерел, до яких варто звертатись при оволодінні навчального матеріалу курсу.

Предметом курсу є основи нозології, типові патологічні процеси та механізми розвитку патології органів і систем органів.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Фізіологія рухової активності» має тісні зв'язки з такими дисциплінами як фізіологія людини і тварин, основи наукових досліджень, анатомія людини, еволюційна фізіологія, фізіологія нервової системи, імунологія, основи психофізіології, фізіологія рухової активності, фізіологія екстремальних станів, вісцеральна фізіологія, сенсорна фізіологія та ін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

Змістовий модуль 1. Поняття та методи патфізіології. Роль зовнішніх та генетичних факторів у патологічному процесі.

Змістовий модуль 2. Реактивність організму і механізми відновлення порушених функцій.

Змістовий модуль 3. Типові патологічні процеси.

Форма видання – навчальна програма – уможливорює доступне ознайомлення студентів біологічних факультетів із головними засадами вивчення дисципліни.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: сформувати поняття про типові патологічні процеси та механізми розвитку патології органів і систем органів.

Основні завдання: ознайомити студентів із загальними поняттями про здоров'я і хворобу, загальною патофізіологією клітини, роллю чинників зовнішнього середовища у патологічному процесі, значенням властивостей організму у походженні захворювань та механізмами відновлення порушених функцій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Очікувані знання та вміння студентів

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: загальні поняття про здоров'я і хворобу, патофізіологію клітини, ролі чинників зовнішнього середовища у патологічному процесі, значення властивостей організму у походженні захворювань та механізми відновлення порушених функцій.

вміти: характеризувати методи патанатомії і патофізіології, функціональні і морфологічні зміни, що виникають в організмі під час хвороби, пояснити суть найважливіших загальнопатологічних понять і процесів із позицій єдності структури і функції.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

НОЗОЛОГІЯ

Лекція 1. Поняття та методи патфізіології. Здоров'я і хвороба.

Патологія як навчальна дисципліна. Короткий історичний нарис розвитку патанатомії і патфізіології. Методи патанатомії і патофізіології. Загальні поняття про хворобу. Поняття про патологічний процес і патологічний стан. Загальні принципи класифікації захворювань.

Лекція 2. Роль факторів зовнішнього середовища у патологічному процесі.

Роль факторів зовнішнього середовища у патологічному процесі. Патологічна фізіологія травматичного шоку. Патологічна фізіологія променевого ураження. Патологічна фізіологія алкоголізму, наркоманії та токсикоманії.

Лекція 3. Роль спадковості у патологічному процесі.

Роль спадковості, конституції і віку у патології. Причини спадкової патології. Загальні закономірності патогенезу спадкових захворювань. Класифікація форм спадкової патології. Методи вивчення спадкової патології. Характеристика спадкових хвороб. Принципи лікування і профілактики спадкових хвороб та хвороб зі спадковими схильностями.

Лекція 4. Реактивність організму. Резистентність та алергічна реакція.

Реактивність організму: види і механізми. Реактивність та інфекційний процес. Резистентність. Алергічні реакції. Класифікації. Автоімунні пошкодження. Реактивність організму. Імунітет та алергічна реакція. Алергічні реакції. Автоімунні пошкодження. Алергія і анафілаксія.

Лекція 5. Механізми відновлення порушених функцій.

Механізми відновлення порушених функцій.

Компенсація функцій.

Загальна патофізіологія клітини. Загальні реакції організму на пошкодження клітин. Механізми адаптації. Стрес-реакція.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТИПОВІ ПАТОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ.

Лекція 6. Типові патологічні процеси.

Запалення: види, етіологія, патогенез і морфологія. Схема розвитку запалення. Вплив нервової і ендокринної системи на запалення. Теорії запалення.

Лекція 7-8. Патологія терморегуляції.

Переохолодження. Перегрівання. Пропасниця: причини, механізми розвитку, основні стадії. Значення гарячки для організму. Порушення обміну речовин. Порушення основного і енергетичного обміну. Голодування. Авітамінози. Ожиріння. Зневоднення. набряки і водянка. Утворення каменів і конкрементів. Порушення кислотно-лужної рівноваги.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.
ДЕЯКІ АСПЕКТИ
ПАТОЛОГІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ ОРГАНІВ І СИСТЕМ

Лекція 9. Патологічна фізіологія периферичного кровообігу

Артеріальна гіперемія. Венозна гіперемія. Ішемія. Стаз. Тромбоз та порушення мікроциркуляції.

Лекція 10. Основи патологічної фізіології тканинного росту.

Атрофії і дистрофії. Пухлини: Особливості будови, ріст і розвиток. Канцерогенні фактори. Теорії розвитку пухлин.

Лекція 11. Порушення обміну вітамінів.

Авітаміноз. Гіповітаміноз. Жиророзчинні вітаміни. Водорозчинні вітаміни.

Лекція 12. Гіпоксія.

Кисневе голодування як типовий патофізіологічний процес. Висотна хвороба. Гірська хвороба. Гіпоксія, зумовлена патологічними процесами в організмі. Змішана гіпоксія.

ФОРМИ І МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Форма підсумкового контролю успішності навчання – *екзамен*.

Методи та засоби діагностики успішності навчання

- 1) поточний контроль (поточне опитування на лекціях, практичних заняттях);
- 2) періодичний контроль або проміжний контроль в кінці змістового модуля (модульна контрольна робота у вигляді тестових завдань);
- 3) підсумковий контроль (проводиться в кінці вивчення курсу у формі заліку).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Базова література з курсу:

1. Порухення обміну р Томск: Изд-во Том.ун-та, 1994. – 452 с.
2. Бехтерева Н.П. Здоровый и больной мозг человека. – Л., 1980. – 208 с.
3. Боднар Я.Я., Файфура В.В. Патологічна анатомія і патологічна фізіологія людини. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 494 с.
4. Выговская Я.И., Логинский В.Е., Мазурок А.А. Гематологический синдром в клинической практике. – К.: Здоров'я, 1981. – 295 с.
5. Ганонг В.Ф. Фізіологія людини: Підручник. – Львів: БаК, 2002. – 784 с.
6. Классификация и критерии диагностики внутренних болезней / Под ред. А.Д.Куимова – Новосибирск, 1995. – 114с.
7. Логинов А.С., Блок Ю.Е. Хронические гепатиты и циррозы печени. – М.: Медицина, 1987. – 270 с.
8. Мусил Я. Основы биохимии патологических процессов: Пер. с чешск. – М.: Медицина, 1985. – 430 с.
9. Общая патология человека / Под ред. А.И.Струкова, В.В.Серова, Д.С.Саркисова: В 2-х т. – М.: Медицина, 1990.

10. Патологическая физиология / Под ред. А.Д.Адо – М.: Триада-Х, 2002 – 616 с.
11. Патологическая физиология / Под ред. А.Д.Адо и Л.М.Ишимовой. – М.: Медицина, 1973. – 535 с.
12. Патологическая физиология / Под ред. А.Д.Адо, В.В.Новицкого – Томск: Изд-во Том.ун-та, 1994. – 452 с.
13. Патофизиология / Под ред. В.В.Новицкого, Е.Д.Гольдберга. - Томск: Изд-во Том.ун-та, 2001. – 716 с..

Допоміжна література з курсу:

1. Эйгорн А.Г. Патологическая анатомия и патологическая физиология. – М.: Медицина, 1983. – 304 с

Інформаційні ресурси з курсу:

1. www.nbu.gov.ua
2. www.biph.kiev.ua
3. www.booksmed.com > Физиология
4. www.bookshop.ua/asp/annot.asp?bid=4035413

Навчальне видання

Моренко Алевтина Григорівна

ОСНОВИ ПАТОЛОГІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ

Навчальна програма

Редактор Н. Я. Ярмольчук

Коректор В. С. Галюк

Технічний редактор Н. Я. Григоровська

Підписано до друку 17.04.2016 року. Формат 60×84 1/16. Папір офс. гарн. Таймс. Друк цифровий. Обсяг 0,5 ум. друк. арк.

Наклад 30 прим. Зам.1534

Редакційно-видавничий відділ Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк, просп.. Волі, 13)

Свідоцтво Держкомінформу ДК № 590 від 07.09.2001 р.

